A1 Topaic 7

04 Teangacha Cuid a hAon

Labhairt

2

04 Teangacha

Le múineadh:

- Eolas faoi theangacha a lorg agus a thabhairt, a rá cé chomh maith is atá teanga agat agus a rá cé chomh furasta nó deacair atá rud éigin.

3

Tíortha

- An Spáinn
- An Iodáil
- Sasana
- Éire
- An Ghearmáin
- Ceanada
- An Fhrainc
- An Pholainn
- Meiriceá

4

©GaeilgegoDeo 2023

Teangacha

- Béarla
- Gearmáinis
- Spáinnis
- Fraincis
- Polainnis
- Iodáilis
- Gaeilge

5

Teangacha

- Déan iarracht an tír a mheaitseáil leis an teanga/na teangacha oiriúnach(a).

6

Teangacha

Tíortha	**Teangacha**
An Spáinn	Béarla
An Iodáil	Gearmáinis
Sasana	Spáinnis
Éire	Fraincis
An Ghearmáin	Polainnis
Ceanada	Iodáilis
An Fhrainc	Spáinnis
An Pholainn	Gaeilge
Meiriceá	Béarla

7

©GaeilgegoDeo 2023

Teangacha - Freagraí

Tíortha	Teangacha
An Spáinn	Spáinnis
An Iodáil	Iodáilis
Sasana	Béarla
An Pholainn	Polainnis
Éire	Gaeilge / Béarla

8

Teangacha ar lean

Tíortha	Teangacha
An Ghearmáin	Gearmáinis
Ceanada	Béarla / Fraincis
An Fhrainc	Fraincis
Meiriceá	Béarla / Spáinnis

9

Na Réamhfhocail *i/in, sa/san/sna*

- *Tá mé i mo chónaí*
  - *i gCorcaigh-*
  - *i mBaile Átha Cliath*
  - *in Éirinn.*
- *Tá mé i mo chónaí*
  - *sa Spáinn*
  - *san Iodáil.*

10

©GaeilgegoDeo 2023

Cén teanga a labhraítear i…?

- *Sasana: Labhraítear Béarla i Sasana.*
- *Ceanada: Labhraítear Fraincis agus Béarla i gCeanada.*
- *Éire: Labhraítear Gaeilge agus Béarla in Éirinn.*
- *An Fhrainc: Labhraítear Fraincis sa Fhrainc.*
- *An Ghearmáin: Labhraítear Gearmáinis sa Ghearmáin.*

11

Cén teanga a labhraítear i…?

- *Albain: Labhraítear Gàidhlig agus Béarla in Albain.*
- *An Pholainn: Labhraítear Polainnis sa Pholainn.*
- *An Iodáil: Labhraítear Iodáilis san Iodáil.*
- *Meiriceá: Labhraítear Béarla agus Spáinnis i Meiriceá.*

12

Cén teanga a labhraítear i…?

- *Labhraítear Gàidhlig agus Béarla in Albain.*
- *Gaelic and English are spoken in Scotland*

- *An Briathar Saor – Autonomous Verb*
- Unknown or unspecified subject

13

©GaeilgegoDeo 2023

Cén teanga a labhraítear i…?

- Cad a thugann tú faoi deara?
- Na tíortha **gan *an*** mar chuid den ainm, cuirtear ***i*** leo agus cuirtear **urú** ar ainm na tíre más féidir: *i gCeanada*.
- Ní féidir urú a chur ar ainm tíre a thosaíonn in L/M/N/R/S: *i Sasana.*

14

Cén teanga a labhraítear i…?

- Úsáidtear ***in*** le tír nach bhfuil *an* mar chuid den ainm agus a dtosaíonn an t-ainm le guta: *in Éirinn.*
- Úsáidtear ***sa*** le tíortha **a bhfuil *an*** mar chuid den ainm: *sa Fhrainc, sa Spáinn.*
- Úsáidtear ***san*** má thosaíonn ainm na tíre le guta agus *an* roimhe: *san Iodáil*.

15

Bileog

Teangacha

Cén teanga a labhraítear i…?

16

©GaeilgegoDeo 2023

Cén teanga a labhraítear i…?

- Líon na bearnaí seo a leanas leis na teangacha cuí ón gciorcal.

Sasana:	Labhraítear ____________	i Sasana.			
Ceanada:	Labhraítear __________	agus	________	i gCeanada.	
Éire:	Labhraítear __________	agus	__________	in Éirinn.	
An Fhrainc:	Labhraítear ____________	sa Fhrainc.			
An Ghearmáin:	Labhraítear ____________	sa Ghearmáin.			
An Pholainn:	Labhraítear ____________	sa Pholainn.			
An Iodáil:	Labhraítear ____________	san Iodáil.			
Meiriceá:	Labhraítear __________	agus	_________	i Meiriceá.	
An tSín	Labhraítear ___________	sa tSín			

17

Cén teanga a labhraítear i…?

Béarla Sínis Fraincis
Gaeilge Béarla Fraincis Béarla
Polainnis Béarla Spáinnis
Gearmáinis Iodáilis

18

Cén teanga a labhraítear i…? - Freagraí

- **Sasana:** Labhraítear __Béarla__ i Sasana.
- **Ceanada:** Labhraítear __Béarla__ agus __Fraincis__ i gCeanada.
- **Éire:** Labhraítear __Béarla__ agus __Gaeilge__ in Éirinn.
- **An Fhrainc:** Labhraítear __Fraincis__ sa Fhrainc.

19

©GaeilgegoDeo 2023

Cén teanga a labhraítear i…?

- **An Ghearmáin:** Labhraítear __Gearmáinis__ sa Ghearmáin.
- **An Pholainn:** Labhraítear __Polainnis__ sa Pholainn.
- **An Iodáil:** Labhraítear __Iodáilis__ san Iodáil.

20

Cén teanga a labhraítear i…?

- **Meiriceá:** Labhraítear __Béarla__ agus __Spáinnis__ i Meiriceá.
- **An tSín:** Labhraítear __Sínis__ sa tSín

21

Cén teanga a labhraítear i…?

Freagair na ceisteanna seo leanas.

1. Cén teanga a labhraítear in Éirinn?
2. Cén teanga a labhraítear san Iodáil?

Anois, cruthaigh trí cheist cosúil leis na ceisteanna thuas.

22

©GaeilgegoDeo 2023

Cén teanga a labhraítear i…?

- An bhfuil Fraincis/Béarla/Gearmáinis agat?
- Tá/Níl.

23

Bileog
Teangacha
Cén teanga a labhraítear i…?
ar lean

24

Cén teanga a labhraítear i…?

- Léigh agus déan machnamh ar na ceisteanna seo a leanas.
- Má tá páirtí foghlama agat is féidir libh iad a phlé le chéile .

25

©GaeilgegoDeo 2023

Cén teanga a labhraítear i…?

- An bhfuil aon teanga eile agat nach bhfuil luaite / *can you speak any other language that isn't mentioned?*
- Cad í an teanga is mó a labhraítear ar domhan / *what is the most spoken language in the world?*

26

Cén teanga a labhraítear i…?

- An bhfuil aon mhionteanga i do thír dhúchais / *is there any minority language in your country?*
- An bhfuil aon mhionteanga ar eolas agat? / *do you know of any minority language?*

27

Cén teanga a labhraítear i…?

- Tá mionteanga eile in Éirinn.
- *Cant* nó *Shelta* an t-ainm atá uirthi.
- Ireland has another minority language called Cant or Shelta.
- Is teanga an lucht taistil í.
- Members of the travelling community use this language.

28

©GaeilgegoDeo 2023

Cén teanga a labhraítear i…?

- Deirtear go bhfuil an teanga ag níos mó ná 6000 duine in Éirinn.
- More than 6000 people in Ireland can speak Cant.
- Labhraítear *Cant* in áiteanna i Sasana chomh maith.
- It is also spoken in parts of England.

29

Cén teanga a labhraítear i…?

- Deirtear go dtéann sí siar go dtí an 13ú aois.
- It dates back to the 13th century.
- Féachtar uirthi mar theanga Chrióil.
- It is seen as a Creole language.
- Tá cosúlachtaí idir *Cant* agus an Ghaeilge, agus Béarla na hÉireann.

30

Cén teanga a labhraítear i…?

- There are similarities between Cant and Irish and Hiberno-English.
- Dé réir an leabhair *Oxford Companion to the English Language* tá idir 2000 agus 3000 focal sa teanga.
- According to the *Oxford Companion to the English Language* Cant has between 2000 and 3000 words.

31

©GaeilgegoDeo 2023

Cén teanga a labhraítear i…?

- Ar chuala tú faoina leithéid de theanga riamh?
- Have you ever heard of a language like this?

32

Bileog
Teangacha
Cad í an teanga?

33

Cad í an teanga?

- Roghnaigh tír as an ngreille.
- Beidh ort a rá gurb as an tír seo tú agus go bhfuil teanga(cha) na tíre sin agat.
- Mar shampla: *Éire, Is Éireannach mé. Tá Gaeilge agus Béarla agam.*

34

©GaeilgegoDeo 2023

04 Teangacha

Le múineadh:

- Eolas faoi theangacha a lorg agus a thabhairt, a rá cé chomh maith is atá teanga agat agus a rá cé chomh furasta nó deacair atá rud éigin.

35

©GaeilgegoDeo 2023